

Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin fokuserer på de lægemidler eller lægemiddelgrupper, hvor der har været de største ændringer i omsætningen i forhold til samme kvartal året før.

Det samlede salg af alle apoteksforbeholdte lægemidler i primærsektoren er faldet med **64 mio. kr.** (-3 %) fra 2. kvartal 2013 til 2. kvartal 2014. Det samlede mængdeforbrug af lægemidler, der opgøres i DDD (Definerede Døgn Doser), er i samme periode steget med **5,8 mio. DDD** (1 %).

Lægemidler med størst stigning i omsætning

- Dabigatranetexilat
- Rivaroxaban
- Andre antiepileptika **NY**
- Andre midler til obstruktive luftvejssygdomme til inhalation **NY**
- Insuliner og analoger **NY**
- Hydroxocobalamin
- Centralt virkende sympatomimetika **NY**
- Kaliumchlorid
- Apixaban
- Estradiol

Lægemidler med størst fald i omsætning

- Papillomavirus (human type 6, 11, 16, 18)
- Sildenafil
- Escitalopram
- Memantin
- Andre antidepressiva **NY**

Læs mere om:

- [Stigning i omsætningen af Kaliumchlorid](#)
 - [Slow release amfetamin hitter i ADHD behandlingen](#)
 - [Dobbelt patentudløb på Cipralext](#)
 - [Stigning i salg af blodfortyndende medicin efter nye anbefalinger](#)
 - [Prisstigning og øget forbrug af pregabalin](#)
-

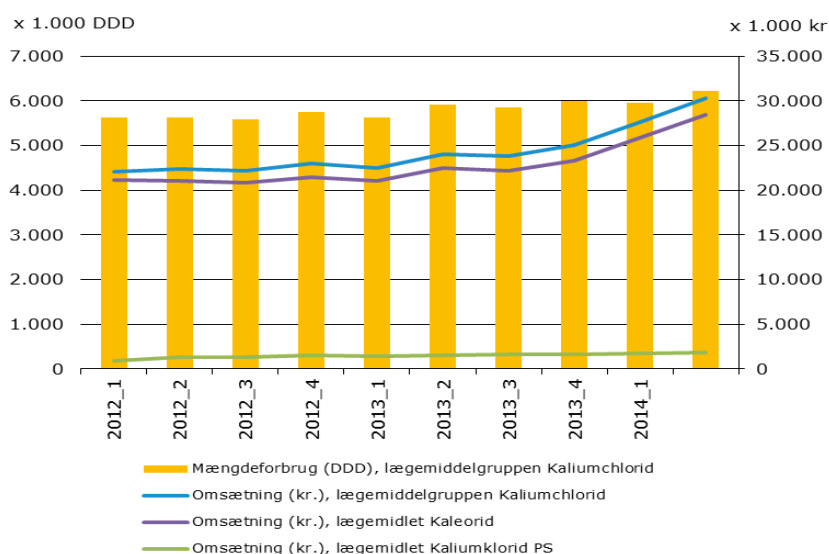
Stigning i omsætningen af Kaliumchlorid skyldes prisstigninger

Fra 2. kvartal 2013 til 2. kvartal 2014 er omsætningen af lægemiddelgruppen **kaliumchlorid** (A12BA01) steget med 6.3 mio. kr. (26%), se Figur 1. Stigningen i omsætning skyldes en generel prisstigning per DDD (19,7 %) på lægemidler med kaliumchlorid. Mængdeforbruget er i samme periode steget med 5 % (0.3 mio. kr.), og antallet af personer, der har indløst recept på kaliumchlorid, er steget med 3 % (3.600 personer). Kaliumchlorid bruges til forebyggelse og behandling af kaliummangel f.eks. ved samtidig behandling med vanddrivende midler (diuretika). I 2. kvartal 2014 indløste ca. 113.000 personer recept på kaliumchlorid.

Stigningen i omsætningen af lægemiddelgruppen kaliumchlorid er drevet af lægemidlet Kaleorid[®] (Figur 1). Fra 2. kvartal 2013 til 2. kvartal 2014 er omsætningen af Kaleorid[®] steget med 6 mio. kr. (27 %), idet prisen per DDD for Kaleorid[®] er steget med 20,5 % (fra 3,9 kr. per DDD til 4,7 kr. per DDD).

For lægemidlet Kaliumchlorid PS[®] er der en stigning i omsætningen på 17 % (0.3 mio. kr.) fra 2. kvartal 2013 til 2. kvartal 2014 (Figur 1). Prisen per DDD for Kaliumchlorid PS[®] er steget med 5,1 % (fra 15,8 kr. per DDD til 16,6 kr. per DDD).

Figur 1. Udvikling i omsætning (kr.) og mængdeforbrug (DDD) for lægemiddelgruppen kaliumchlorid

Pia Christiansen

Slow release amfetamin hitter i ADHD behandlingen

Gruppen af centralt virkende sympatomimetika består af en række stoffer med virkning på centralnervesystemet. Stofferne bruges til behandling af ADHD og narkolepsi.

Den 15. april 2013 kom et nyt ADHD lægemiddel, Elvanse[®] fra Shire Sweden, på markedet. Elvanse[®] er godkendt til behandling af ADHD hos børn mellem 6 og 17 år og anbefales af Institut for Rationel Farmakoterapi som andet valg, hvis behandling med methylphenidat ikke

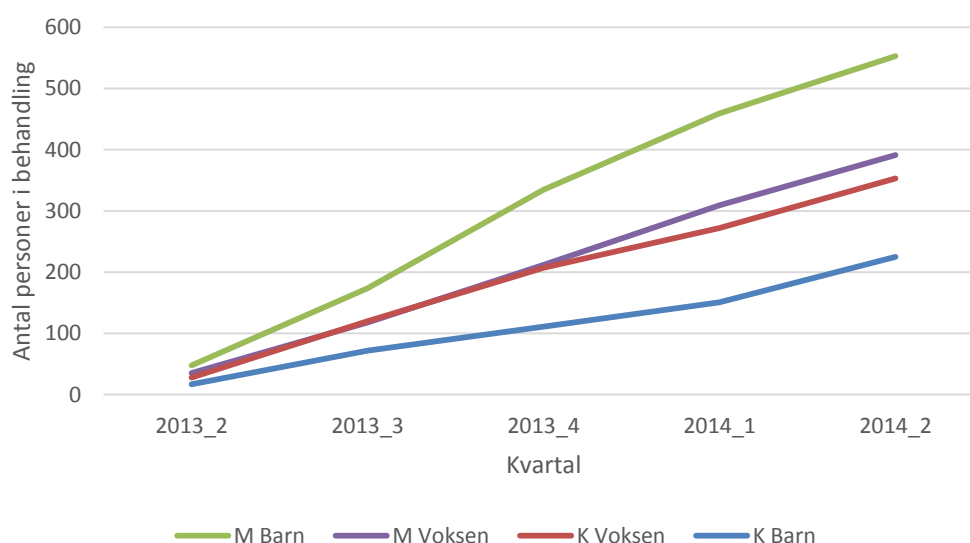
giver resultater. Det anbefales stadig at give atomoxetin som andet valg, hvis der er risiko for misbrug hos barnet eller i familien.

Elvanse® er ligesom Strattera® og Ritalin Uno® et slow release lægemiddel. Det aktive stof i Elvanse® er lisdexamfetamin, der i tarmen spaltes til dexamfetamin, der har samme virkning som amfetamin. Nedbrydningen betyder, at virkningen spredes over lang tid og holder 13-14 timer.

Størstedelen (1.660 personer) af de 2.346 personer, der har indløst en recept på Elvanse®, tog tidligere methylphenidat. Prisen for Elvanse® (22,5 kr./DDD) ligger på højde med slow release methylphenidat (17,0-26,0 kr./DDD) og er således en del billigere end atomoxetin (63,0 kr./DDD). Der er ikke generelt tilskud til Elvanse®, men den udskrivende læge kan ansøge Sundhedsstyrelsen om enkelttilskud.

Det er især drenge under 18 år, der har indløst recept på Elvanse®. De fleste af de drenge, der har været i behandling med Elvanse® siden markedsføringen, er ikke nye ADHD medicinbrugere. Således har kun 32, af de 881 drenge, der har taget Elvanse®, hverken taget methylphenidat eller atomoxetin tidligere.

Figur 1: Antal personer i behandling med Elvanse siden den kom på markedet i april 2013

Bine Kjøller Bjerregaard

Dobbelt patentudløb på Cipralex

Omsætningen af lægemidler med escitalopram, det aktive stof i lægemidlet Cipralex®, har været faldende i flere år. Escitalopram er et antidepressivt middel af typen SSRI, og anvendes både til behandling af depressioner og forskellige former for angst. I 3. kvartal 2011 var omsætningen 77,4 mio. kr. I 2. kvartal 2014 var den faldet til 9,9 mio. kr.

I 2009 udløb patentet på indholdsstoffet escitalopram. Virksomheden Lundbeck, der fremstiller og markedsfører Cipralex® i Danmark, havde dog stadig patentet på fremstillingsmetoden til originalproduktet Cipralex®. De følgende år forsøgte flere kopiproducenter at sende kopiprodukter på markedet. Lundbeck svarede igen med retssager, og groisssterne fik nedlagt fagedforbud mod at distribuere kopiprodukterne, mens retsagen stod på. Først i oktober 2013 kom den endelige dom, der gav kopiproducenten Actavis lov til at markedsføre kopipræparaterne*.

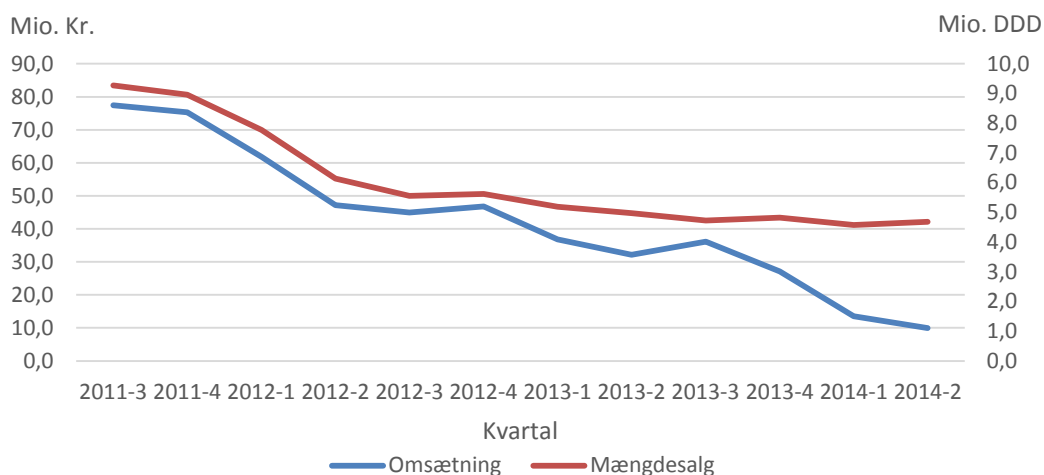
Kopiprodukterne, der kom på markedet i perioden mellem 2009 og 2013, var dog ikke markant billigere end originalproduktet. Da sundhedsstyrelsen revurderede tilskudsstatus på alle antidepressiva, fik escitalopram derfor ændret status til klausuleret tilskud. Det betyder for escitalopram, at lægerne kun kan angive, at der skal ydes tilskud, hvis patienterne har afprøvet billigere præparater, eller hvis patienten allerede er i stabil behandling med escitalopram.

Udfaldet af revurderingen blev meldt ud i 3. kvartal 2011 med virkning fra 2. kvartal 2012. Det gav en stort fald i antallet af personer i behandling med escitalopram og et tilsvarende fald i mængdeforbrug og omsætning.

I maj 2014 udløb Lundbecks europæiske patent på fremstillingsprocessen. Allerede i 3. kvartal 2013 begyndte der at komme flere kopiprodukter på markedet, og den gennemsnitlige pris på escitalopram faldt i året før patentudløbet på fremstillingsprocessen fra 7,63 kr. til 2,12 kr.

I Danmark skal apoteker altid tilbyde deres kunder det billigste lægemiddel, hvis der findes to ens lægemidler til forskellig pris. Også selvom lægen har skrevet det dyreste på recepten. Denne danske model med at apoteket automatisk substituerer dyr originalmedicin med billigere kopimedicin gør, at de billigere kopier hurtigt får fodfæste på markedet efter patentudløb. Derfor ser vi ofte i Danmark et meget hurtigt omsætningsfald efter patentudløb. Apotekerforeningen vurderer i en analyse fra maj 2014 at danskerne hvert år sparer 5,5 mia. kr. på substitutionsmodellen. [Læs hele apotekerforeningens analyse her.](#)

Figur 1. Omsætning og mængdesalg af escitalopram fra 3. kvartal 2011 til 2. kvartal 2014

*http://medwatch.dk/Medicinal___Biotek/article6172273.ece

Bine Kjøller Bjerregaard og Anna Sophie Toftlund Engelbrecht

Stigning i salg af blodfortyndende medicin efter nye anbefalinger

Salget af blodfortyndende lægemidler stiger fortsat kraftigt. Der har siden fjerde kvartal være en markant stigning i salget af forskellige blodfortyndende præparater:

- **Dabigatranetexilat** har haft en vækst i salget siden fjerde kvartal 2011
- **Rivaroxaban** er steget gennem nu seks kvartaler
- **Apixaban** (Eliquis®), var med på listen over lægemidler med størst stigning for første gang i sidste kvartal.

Stigningerne skyldes formentligt flere forskellige faktorer – i januar 2013 kom der en ny anbefaling fra Rådet for Anvendelse af Dyr Sygehusmedicin (RADS), der ændrede behandlingsvejledningen til:

"alle patienter med indikation for antitrombotisk behandling som tromboseprofylakse ved AF skal tilbydes behandling med et oralt AK-præparat (warfarin, dabigatranetexilat, rivaroxaban eller apixaban)".

I december 2012 kom der en ny dosis af Eliquis® på markedet. På Institut for Rationel Farmakoterapi hjemmeside (www.irf.dk) bliver apixaban (Eliquis®) beskrevet i december 2012. IRF fastslår, at der ikke eksisterer kliniske forskelle på brugen af de tre lægemidler Rivaroxaban (Xarelto®), dabigatranexilat (Pradaxa®) og Eliquis®.

Stigningerne i omsætningen har i perioder været meget store, fx steg omsætningen for rivaroxaban med over 300 procent gennem hele 2013, sammenlignet med tilsvarende kvartaler i 2012.

Stigningen er i andet kvartal 2014 ikke procentuel på samme niveau for de tre blodfortyndende lægemidler, men udgangspunktet er også meget forskelligt. Sammenlagt er stigningen for de tre lægemidler på 27,6 millioner kr., hvor den faktiske stigning er størst for Dabigatranetexilat. Stigningen skyldes alene et større forbrug og ikke prisstigninger.

Ulrik Hesse

Prisstigning og øget forbrug af pregabalin

Gruppen af **andre antiepileptika** udgøres af lægemidler med ATC-kode N03AX og omfatter lægemiddelstofferne lamotrigin, topiramat, gabapentin, levetiracetam, zonisamid, pregabalin, stiripentol, lacosamid, retigabin og perampanel. Flere af lægemiddelstofferne i denne gruppe anvendes ikke alene ved epilepsi, men benyttes desuden mod smerter, angst, som antidepressiva samt mod migræne.

I 2. kvartal 2014 ses en stigning i omsætningen af andre antiepileptika på 8,1 mio. kr. svarende til 11 % sammenlignet med omsætningen i 2. kvartal 2013. Forbruget i DDD er steget med 8 % fra 2. kvartal 2013 til samme kvartal 2014. I 2. kvartal 2014 indløste 85.807 personer recept på andre antiepileptika. Dette er 6.428 eller 8% flere end i 2. kvartal 2013.

Det er primært lægemiddelstoffet pregabalin, der bidrager til den øgede omsætning af andre antiepileptika. For pregabalin ses en stigning i omsætningen på 4 mio. kr., hvilket svarer til en stigning på 10 % fra 2. kvartal 2013 til 2. kvartal 2014. Forbruget af pregabalin i DDD er steget med 6 % fra 2. kvartal 2013 til 2. kvartal 2014. Pris pr. DDD er desuden stødt stigende i perioden, hvilket kan tilskrives prisstigning for lægemidler indeholdende pregabalin. Den øgede omsætning af pregabalin kan derfor forklares både ved øget forbrug og prisstigning. 6 % flere personer indløste recept på pregabalin i 2. kvartal 2014 sammenlignet med samme kvartal året før. I alt indløste 21.626 personer recept på pregabalin i 2. kvartal 2014.

Pregabalin er godkendt til behandling af neuropatiske smerter, generaliseret angst og epilepsi. Anvendelsen af pregabalin forekommer oftere ved smerter og angst end ved epilepsi¹.

De resterende 4,1 mio. kr. af den øgede omsætning af andre antiepileptika i 2. kvartal 2014 udgøres primært af gabapentin med en øget omsætning på 1,7 mio. kr., levetiracetam (0,8 mio. kr.), zonisamid (0,9 mio. kr) og lacosamid (0,9 mio. kr.).

Jeanette Carlsson

¹[Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin - 2. kvartal 2013](#)

Lægemiddelgrupper med væsentlig stigning i omsætningen

Den primære årsag til omsætningsstigningen i **steroider til inhalation** (90 % af stigningen) er, at det mest omsatte produkt Pulmicort Turbuhaler®, der også er originalproduktet, (det omsætter for mere end 50% af totalen) gennemsnitsligt har sat priserne op, således at den gennemsnitlige pris pr. DDD er steget med 7,43 til ca. 9 kr. svarende til en stigning på 21 %. Pulmicort Turbuhaler® er mængdemæssigt faldet i salg (2 %), men pga. den gennemsnitlige prisstigning er omsætningen steget med 3,8 mio. kr.

Stigningen i omsætningen på 7,2 millioner (7 %) af **insuliner og analoger** skal blandt andet findes i en stigning i omsætningen af Insulin glargin (Lantus Solo Star®), der har en stigning på 4,3 millioner (23 %) kroner i 2. kvartal 2014 i forhold til 2. kvartal 2013. Lantus Solo Star® er en langsomt indsættende og langtidsvirkende human insulinanalog. Antallet af brugere er steget fra 14.065 personer i 2. kvartal 2013 til 16.695 i 2. kvartal 2014, en stigning på 19%. Pris per DDD er 14,31 kroner i både 2. kvartal 2013 og 2014. Stigningen kan derfor forklares ved, at der er kommet flere brugere til.

Omsætningen af **Hydroxycobalmin** (B03BA03) er steget med 7 millioner kroner (555 %) fra 2. kvartal 2013 til 2. kvartal 2014. Hydroxycobalmin bruges til behandling af B12-vitaminmangel samt pernicios anæmi. Stigningen skal forklares ved, at der er sket et skift i hvilken type B12-vitamin brugerne indløser recept på. Det skyldes ikke, at der bruges mere Hydroxycobalmin end tidligere. Læs mere i ["Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin - 1. kvartal 2014"](#).

Ændringen i salget af Vagifem® fra vaginaltabletter med 25 mikrogram til 10 mikrogram fortsætter. Salget af Vagifem® målt på antal vaginaltabletter er uændret, men da der er en stigende pris på Vagifem® 25 mikrogram, er der således en lille øget omsætning fra 2. kvartal 201 til 2. kvartal 2014. Læs mere i ["Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin - 1. kvartal 2014"](#).

Table 1. Lægemiddelgrupper med væsentlig stigning i omsætning eller mærkbare ændringer i mængdeforbruget fra 2. kvartal 2013 til 2. kvartal 2014

Lægemiddelstof eller lægemiddelgruppe	ATC-gruppe ¹⁾	Kommentar og vigtigste undergrupper i forhold til omsætningsstigningen.	Omsætning i 2. kvartal 2013 i mio. kr.	Omsætning i 2. kvartal 2014 i mio. kr.	Stigning i omsætning i mio. kr. (%)	Forskel i mængdeforbrug i mio. DDD ²⁾ (%)
Dabigatranetexilat	B01AE07		28,169594	39,368323	11.2 (40.0 %)	0.5 (37.0 %)
Rivaroxaban	B01AF01		8,742162	18,941573	10.2 (117 %)	0.8 (118 %)
Andre antiepileptika NY	N03AX		72,832058	80,969011	8.1 (11.0 %)	0.5 (8.0 %)
Andre midler til obstruktive luftvejssygdomme til inhalation NY	R03B	R03BA glukokortikoider	109,541742	117,246874	7.7 (7.0 %)	0.0 (0.0 %)
Insuliner og analoger NY	A10A		110,072275	117,317823	7.2 (7.0 %)	0.3 (3.0 %)
Hydroxocobalamin	B03BA03		1,269039	8,313407	7.0 (555 %)	2.2 (296 %)
Centralt virkende sympatomimetika NY	N06BA	methylphenidat, elvanse	89,953144	96,751171	6.8 (8.0 %)	0.2 (4.0 %)
Kaliumchlorid	A12BA01		24,017866	30,302704	6.3 (26.0 %)	0.3 (5.0 %)
Apixaban	B01AF02		0,85885	7,055425	6.2 (721 %)	0.4 (692 %)
Estradiol	G03CA03		31,393631	37,579155	6.2 (20.0 %)	-0.8 (-18 %)

1) ATC: Anatomisk terapeutisk kemisk klassifikation

2) DDD: Defineret døgndosis

Lægemiddelgrupper med væsentligt fald i omsætningen

Salget af vacciner mod **human papillomavirus** (HPV) faldt i perioden 2. kvartal 2013 til 2. kvartal 2014 med 44 millioner kroner (-55 %). Vaccinen yder beskyttelse mod en del af de HPV-vira, der på kort sigt kan give kønsvorter, og på langt sigt kan medføre udvikling af livmoderhalskræft, peniskræft og andre former for kræft.

Vaccinen blev 1. januar 2009 en del af det danske børnevaccinationsprogram. Derudover blev alle danske piger født 1985-1992 tilbudt gratis vaccination mod HPV i perioden fra 27. august 2012 til udgangen af 2013. Et fuldt HPV-vaccinationsprogram strækker sig over 6 måneder. Faldet i omsætningen skyldes et fald i den samlede mængde af solgte vacciner, fordi vaccinationen af piger født 1985-1992 er ved at være afsluttet. I 2. kvartal 2013 blev der solgt 163.874 doser vaccine. Det var i 2. kvartal 2014 faldet til 30.471 solgte doser vaccine - et fald

på mere end 100.000 doser (78 %). I november 2012 blev der åbnet op for parallelimport af papilomavirus-vacciner. Parallelimport betyder større konkurrence og dermed lavere priser.

Sildenafil er et lægemiddel til behandling af erektil dysfunktion. Lægemidlet med sildenafil kendes bedre under navnet Viagra®. I sommeren 2013 udløb patentet, hvilket har åbnet op for at flere generika er kommet ind på det danske marked med større konkurrence på prisen til følge. Det har betydet et større mængdesalg af sildenafil i perioden 2. kvartal 2013 til 2. kvartal 2014, på 0,7 millioner DDD svarende til en stigning på 178%. I samme periode er omsætningen faldet med 15 millioner (78 %).

Omsætningen af demensmidler med indholdsstoffet **memantin** er 9,9 mio. kr. (89%) lavere i 2. kvartal 2014 end i 2. kvartal 2013. Omsætningsfaldet skyldes øget konkurrence som følge af patentudløb på originallægemidlet Ebixa® i sommeren 2013. Den gennemsnitlige pris pr. DDD for de solgte pakninger var 21,60 kr. pr. DDD i 2. kvartal 2013 mens den var 2,23 kr. pr. DDD i 2. kvartal 2014.

Gruppen '**Andre antidepressiva**' består af forskellige typer af antidepressive lægemidler, som ikke er klassificeret i andre grupper. Omsætningsfaldet på 9 mio. kr. (17 %) fra 2. kvartal 2013 til 2. kvartal 2014 skyldes mindre omsætningsfald for flere af lægemidlerne i gruppen. Største fald er for lægemidler med mianserin hvor omsætningen er faldet med 3,7 mio. kr. (75 %) fra 2. kvartal 2013 til 2. kvartal 2014. Faldet skyldes, at prisen på mianserin var meget høj i det kvartal der sammenlignes med (2. kvartal 2013). Den gennemsnitlige pris per DDD er i indeværende kvartal faldet til lidt under prisen før de voldsomme prisstigninger. Læs mere om prisstigningerne på mianserin i ["Trends i salget af apoteksforbeholdt medicin 3. kvartal 2013"](#).

Tabel 2 viser, hvordan omsætningen og mængdeforbruget har udviklet sig for de lægemiddelgrupper, der har haft det største fald i omsætningen fra 2. kvartal 2013 til 2. kvartal 2014.

Når der står "NY" efter lægemiddelstoffet eller lægemiddelgruppen, betyder det, at lægemidlet ikke har været med i forrige kvartalsrapport.

Tabel 2. Lægemiddelstoffer eller lægemiddelgrupper med væsentlig fald i omsætning eller mærkbare ændringer i mængdeforbruget fra 2. kvartal 2013 til 2. kvartal 2014

Lægemiddelstof eller lægemiddelgruppe	ATC-gruppe ¹⁾	Kommentar og vigtigste undergrupper i forhold til omsætningsfaldet	Omsætning i 2. kvartal 2013 i mio. kr.	Omsætning i 2. kvartal 2014 i mio. kr.	Forskell i omsætning i mio. kr. (pct.)	Forskell i mængdeforbrug i mio. DDD ²⁾ (pct.)
Papillomavirus	J07BM		79,07694	35,58904	-44 (-55 %)	-0.1 (-47 %)
Sildenafil	G04BE03		19,667649	4,252516	-15 (-78 %)	0.7 (178 %)
Escitalopram	N06AB10		16,090278	4,9736	-11 (-69 %)	-0.1 (-6.0 %)
Memantin	N06DX01		11,077694	1,202684	-9.9 (-89 %)	0.0 (6.0 %)
Andre antidepressiva NY	N06AX		54,440814	45,421636	-9.0 (-17 %)	-0.2 (-2.0 %)

1) ATC: Anatomisk terapeutisk kemisk klassifikation

2) DDD: Defineret døgndosis

Yderligere oplysninger kan fås ved henvendelse til Dataleverancer og Lægemiddelstatistik på mail medicindata@ssi.dk eller telefon 3268 5125.

Statens Serum Institut, Dataleverancer og Lægemiddelstatistik, november 2014